

Tabulka 1.1 uvádí průměrné výsledky zemí na celkové škále čtenářské gramotnosti. Celková škála čtenářské gramotnosti byla vytvořena v šetření PIRLS 2001 na základě výsledků zemí, které se tehdy šetření účastnily. Škála byla nastavena tak, aby mezinárodní průměr odpovídal hodnotě 500 bodů a směrodatná odchylka byla 100 bodů. Výsledky každého dalšího cyklu šetření PIRLS jsou přepočítány na tuto škálu, aby bylo možné porovnávat jejich vývoj v čase. Hodnota 500 tvoří střed škály, který odpovídá původnímu mezinárodnímu průměru. Vzhledem k měnícímu se složení zúčastněných zemí může mezinárodní průměr v každém dalším cyklu dosahovat jiné hodnoty než 500.

Nejlepšího výsledku ve čtenářské gramotnosti dosáhli v roce 2016 žáci Ruska (581) a Singapuru (576), za nimi pak následují žáci Hongkongu (569), Irsko (567), Finsko (566), Polsko (565) a Severního Irsko (565). Většina vyspělých zemí dosáhla více než 500 bodů, a proto je užitečnější porovnávat výsledek České republiky nikoli se středem škály PIRLS, ale s výsledky konkrétních zemí. To umožňují symboly šipek, které znázorňují, jak si vedly ostatní země ve srovnání s Českou republikou.

Žáci České republiky dosáhli 543 bodů a jejich výsledek je srovnatelný například s výsledky žáků Itálie, Nizozemska, Slovinska, Rakouska nebo Německa, z mimoevropských zemí pak USA, Austrálie a Kanady. Výrazně lépe si vedle žáků z výše zmíněných sedmi zemí s vynikajícími výsledky vedli žáci Norska, Tchaj-wanu, Anglie, Lotyšska, Švédska a Maďarska.

Díky tomu, že jsou výsledky šetření PIRLS prezentovány od roku 2001 na téže škále, máme možnost zhodnotit vývoj čtenářských dovedností žáků v porovnání s předchozími cykly i za uplynulé období 15 let.

V roce 2011 patřily k zemím s nejlepšími výsledky Hongkong, Rusko, Finsko, Singapur a Severní Irsko, tedy země, které se nacházejí na předních místech i v šetření PIRLS 2016.⁸ Výrazné zlepšení za posledních pět let zaznamenaly Irsko, Maďarsko a Švédsko, jejichž výsledek byl v roce 2011 srovnatelný s ČR a nyní je statisticky významně vyšší. Zlepšili se také žáci Austrálie, Rakouska, Slovinska a Bulharska, kteří v roce 2011 nedosahovali úrovně českých žáků a nyní jsou s nimi srovnatelní. Kanada, Nizozemsko, Itálie a Německo měly podobný výsledek jako ČR jak v roce 2011, tak v roce 2016.

Tabulka 1.2 uvádí podrobnější srovnání výsledků vybraných zemí od roku 2001. Tabulka porovnává průměrné výsledky členských zemí OECD a EU, které se zapojily alespoň do dvou cyklů šetření PIRLS, doplněné o výsledky nejúspěšnější trojice zemí Ruska, Singapuru a Hongkongu. Symboly vedle bodových hodnot rozdílů naznačují, zda se výsledek země za uvedené období statisticky významně zlepšil nebo zhoršil. Země jsou řazeny sestupně podle rozdílu v průměrném výsledku mezi lety 2011 a 2016.

⁸ Polsko se neúčastnilo žádného z předchozích cyklů šetření PIRLS.